

Netbeheer Nederland

Anna van Buerenplein 43
2595 DA Den Haag

Postbus 90608
2509 LP Den Haag
070 205 50 00
secretariaat@netbeheernederland.nl
netbeheernederland.nl

Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. mevrouw Yeşilgöz-Zegerius
Postbus 20301
2500 EK DEN HAAG

Kenmerk

BR-2024-2084

Datum

1 juli 2024

Behandeld door

Ron Wibbelink

E-mail

Ron.Wibbelink@tennet.eu

Doorkiesnummer

070 205 50 00

Onderwerp

Consultatiereactie Wet weerbaarheid kritieke entiteiten

Geachte heer, mevrouw

Bijgaand treft u de reactie van Netbeheer Nederland (hierna: NBNL) aan op het conceptwetsvoorstel van de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (hierna: Wwke), zoals ter consultatie voorgelegd op 21 mei 2024. Als vereniging van alle elektriciteits- en gasnetbeheerders in Nederland, heeft NBNL met veel interesse en belangstelling het conceptwetsvoorstel Wwke, welke de Europese CER-richtlijn implementeert, bestudeerd. NBNL waardeert de kans om te reageren op de Wwke en maakt hier middels dit schrijven graag gebruik van. In deze reactie geeft NBNL haar visie op het conceptwetsvoorstel en doen wij een aantal aanbevelingen voor verbetering.

NBNL staat positief tegenover de doelstellingen van de Europese CER-richtlijn en de Nederlandse implementatiewet; de Wwke. Tot nu toe ontbrak er in Nederland een algemeen wettelijk kader voor de fysieke weerbaarheid van vitale aanbieders. Gezien de huidige geopolitieke situatie, de toegenomen terroristische dreiging tegen Nederland en de toenemende klimaatverandering, is het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid in Nederland van groot belang. Het voorliggende wetsvoorstel biedt hiervoor een passende oplossing. Wel verzoekt NBNL te verduidelijken hoe de Wwke zich verhoudt tot andere (sectorspecifieke) cybersecurity wetgeving, zoals de Network Code on Cyber Security (hierna: NCCS) en de Cyberbeveiligingswet (hierna: de Cbw).

NBNL concentreert zich in haar consultatiereactie op de punten uit de Wwke welke aanpassing, verdere uitwerking of nadere toelichting behoeven. Hierna volgt een korte opsomming en uitwerking van de voor NBNL belangrijkste aandachtspunten. In bijlage 1 treft u een overzicht en nadere uitwerking van alle door NBNL gesignaleerde aandachtspunten. De belangrijkste punten zijn:

- Artikel 16 (zorgplicht):
 - NBNL adviseert dat de praktische invulling van de Wwke op het gebied van risicobeoordeling en evenredige maatregelen door een sectorstandaard wordt bepaald. Betrokkenheid van relevante ministeries, diensten en toezichthouders bij het tot stand komen van deze sector standaard wordt gewaardeerd.

IBAN NL51 ABNA 0613001036
BTW-nummer NL8185.25.101.B01
KvK-nummer 09175117

Kenmerk
BR-2024-2084

Datum
1 juli 2024

- Artikel 18 (meldplicht):
 - Naast de meldplicht vanuit de Wwke hebben de netbeheerders ook te maken met de meldplicht vanuit de Cbw en de NCCS. NBNL adviseert dat de melding onder de Wwke, Cbw en NCCS binnen één loket en met één melding kan plaatsvinden.
 - NBNL adviseert dat de gegevens die worden gemeld, met de juiste waarborgen (o.a. beveiligd en met vertrouwelijkheid) worden behandeld, dit om onrechtmatig openbaar maken van deze gegevens te voorkomen. Dit is in het belang van de bescherming van de energienetten en daarmee het belang van de vitale infrastructuur van Nederland. Het procesmatige voorstel is dat er -voorafgaand- aan het eventueel openbaar publiceren, afstemming plaatsvindt tussen de entiteiten die de betreffende melding hebben gedaan en de RDI en of CSIRT.

- Artikel 34 e.v. (toezicht en handhaving):
 - Artikel 34 e.v. Wwke is gericht op toezicht en handhaving. Een bestuurder kan volgens Boek 2 Burgerlijk Wetboek persoonlijk aansprakelijk gesteld worden voor wanbeleid of wanbestuur onder bepaalde omstandigheden. NBNL vraagt zich af hoe artikel 34 e.v. Wwke zich verhoudt tot de bestuurdersaansprakelijkheid uit Boek 2 Burgerlijk Wetboek?

Wij danken u voor de gelegenheid om onze appreciatie uit te spreken en onze aandachtspunten kenbaar te maken. Wij hopen van harte dat onze input bijdraagt aan de verbetering van het onderliggende wetsvoorstel. NBNL is graag bereid om haar reactie nader (mondeling) toe te lichten, mocht dit gewenst zijn. Verder denkt NBNL uiteraard graag mee bij de verder te nemen vervolgstappen en de uitwerking van de Wwke in lagere regelgeving.

Met vriendelijke groet,

Hans-Peter Oskam
Directeur energietransitie en beleid

Bijlage 1: artikelsgewijze reactie op de Wwke

Artikel	Opmerking
Art. 3, , 7, 10, 14, 16 en 18 Wwke	1. In de Wwke wordt op meerdere plekken benoemd dat bij of krachtens AMvB of bij regeling van de bevoegde autoriteit nadere regels gesteld kunnen worden ter uitwerking van de Wwke. NBNL is graag betrokken bij de verdere uitwerking hiervan
Art. 7 Wwke	1. NBNL vraagt zich af hoe de risicobeoordeling uit artikel 9 Wwke zich verhoudt tot de invloed van strategie uit artikel 13 Wwke bij de toepassing van de aanwijzing als bedoeld in artikel 7 lid 1 Wwke en ziet dit graag verduidelijkt in de MvT bij de Wwke. 2. NBNL vraagt zich af of ten aanzien van “of een verstorend effect aanzienlijk is” ex artikel 7 lid 4 Wwke wordt overwogen om, indien en voor zover mogelijk, aansluiting te zoeken bij de criteria die gelden onder de Cbw bij de beoordeling van de zwaarte van incidenten.
Art. 8 Wwke	1. NBNL vraagt zich af hoe wordt omgegaan met sectoren die zowel in de sector energie als ook in de sector digitale infrastructuur vallen; welke autoriteit is hiervoor de bevoegde autoriteit?
Art. 9 Wwke	1. Artikel 9 lid 2 lezende vraagt NBNL zich af “ten minste” welke andere factoren een rol kunnen spelen bij de risicobeoordeling door de bevoegde autoriteit. Hoe wordt aan de rechtszekerheid voldaan voor de ondertoezichtgestelden?
Art. 13 Wwke	1. NBNL ondersteunt het ontwikkelen van een strategie en biedt aan hierbij constructief te willen meedenken, waarmee eisen en wensen van overheid en netbeheerders goed verwerkt kunnen worden.
Art. 14 Wwke	1. NBNL vraagt zich af hoe ervoor wordt zorggedragen dat tussen de aanwijzing als kritieke entiteit en de termijn die geldt voor de kritieke entiteit voor de risicobeoordeling, geen spagaat in tijd ontstaat bij niet tijdige aanlevering van de benodigde informatie als genoemd in artikel 14 lid 1 Wwke door de bevoegde autoriteit.
Art. 16 Wwke	1. NBNL adviseert dat de praktische invulling van de Wwke op het gebied van risicobeoordeling en evenredige maatregelen door een sectorstandaard wordt bepaald. Betrokkenheid van relevante ministeries, diensten en toezichthouders bij het tot stand komen van deze sector standaard wordt gewaardeerd. 2. NBNL ziet graag verduidelijkt in hoeverre de zorgplicht uit artikel 23 Cbw inhoudelijk verschilt van de zorgplicht uit artikel 16 Wwke. 3. Kan de Minister aangeven aan welke normeringen de bevoegde autoriteiten gaan toetsen of entiteiten voldoen aan het bepaalde bij of krachtens deze wet? In hoeverre zal meer worden verwacht dan bijvoorbeeld de toepasselijkheid van een norm als ISO 27001? 4. Met betrekking tot de veiligheidsmaatregelen van toeleveranciers is een belangrijk aspect de beperkte mogelijkheden vanuit de netbeheerders om van toeleveranciers zaken te eisen op het gebied van security. Zeker daar waar het slechts enkele, grote toeleveranciers (oligopolie) betreft is de invloed op de toeleveranciers vaak minimaal. NBNL adviseert dat er een keuze gemaakt moet worden: netbeheerders als aanbieders van essentiële diensten krijgen meer mogelijkheden om eisen te stellen aan toeleveranciers of de overheid stelt zelf meer eisen aan toeleveranciers van essentiële diensten.

Art. 18 Wwke	<p>1. Naast de meldplicht vanuit de Wwke hebben de netbeheerders ook te maken met de meldplicht vanuit de Cbw en de NCCS. NBNL adviseert dat de melding onder de Wwke, Cbw en NCCS binnen één loket en met één melding kan plaatsvinden.</p> <p>2. NBNL adviseert dat de gegevens die worden gemeld, met de juiste waarborgen (o.a. beveiligd en met vertrouwelijkheid) worden behandeld, dit om onrechtmatig openbaar maken van deze gegevens te voorkomen. Dit is in het belang van de bescherming van de energienetten en daarmee het belang van de vitale infrastructuur van Nederland. Het procesmatige voorstel is dat er -voorafgaand- aan het eventueel openbaar publiceren, afstemming plaatsvindt tussen de entiteiten die de betreffende melding hebben gedaan en de RDI en of CSIRT.</p> <p>3. NBNL adviseert dat de tijdslijnen voor het delen van informatie over kwetsbaarheden, dreigen en incidenten tussen CSIRT's, CA's en netbeheerders uit de NCCS worden opgenomen in de Wwke (en Cbw). Met duidelijke tijdslijnen voor CSIRT's en CA's om informatie met netbeheerders onverwijld te delen, kunnen netbeheerders zelf adequaat reageren om de vitale energie-infrastructuur van Nederland te beschermen. De oproep is dat de Wwke (en Cbw) tweerichtingsverkeer in Nederland én Europa waarborgen wat betreft delen van informatie over kwetsbaarheden, dreigingen en incidenten tussen CSIRT's, CA's en entiteiten in Nederland én Europa.</p> <p>4. In artikel 18 Wwke is een delegatiegrondslag opgenomen om bij AMvB nadere regels te kunnen stellen ter uitwerking van de meldplicht. NBNL ondersteunt de richting dat de drempelwaarden van Wwke (en Cbw) duidelijk en uniform worden opgesteld. Wij vernemen graag hoe dit procesmatig wordt vorm gegeven en ondersteunen een gezamenlijk overleg tussen in ieder geval netbeheerders en autoriteiten (waaronder ministerie EZK, ministerie J&V, NCSC en RDI) waarin deze drempelwaarden worden opgesteld. De netbeheerders bieden hier graag aan constructief mee te willen denken.</p>
Art. 27a/28 Wwke	<p>1. NBNL merkt op dat netbeheerders risicoanalyses op het gebied van nationale veiligheid met meerdere toezichthouders (NCTV, EZK en RDI, NCSC etc.) bespreken. In hoeverre is het mogelijk dat de bevoegde Minister aan de zijde van de toezichthouders één van de toezichthoudende instanties kan aanwijzen om een coördinerende rol met de andere toezichthouders op zich te nemen?</p>
Art. 20 Wwke	<p>1. Op welke wijze en wanneer wordt de entiteit geïnformeerd over de informatieverstrekking aan andere lidstaten? Heeft de entiteit vooraf nog inzage in de informatie die wordt verstrekt?</p>
Art. 32 Wwke	<p>1. Welk soort gegevens wordt in ieder geval als vertrouwelijk gekwalificeerd? Welke instantie ziet toe/is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van dit artikel? Wordt de betrokken entiteit in kennis gesteld van een dergelijke uitwisseling en zo ja, op welk moment?</p>
Art. 34 e.v. Wwke	<p>1. Artikel 34 e.v. Wwke is gericht op toezicht en handhaving. Een bestuurder kan volgens Boek 2 Burgerlijk Wetboek persoonlijk aansprakelijk gesteld worden voor wanbeleid of wanbestuur onder bepaalde omstandigheden. NBNL vraagt zich af hoe artikel 34 e.v. Wwke zich verhoudt tot de bestuurdersaansprakelijkheid uit Boek 2 Burgerlijk Wetboek?</p>